

Publieke zorg en mentaal welzijn van jongeren: niet winst, wel betaalbaarheid en toegankelijkheid zijn van belang

Nieuws maandag 2 december 2024

Meer dan ooit is het mentaal welzijn bij jongeren gespreksonderwerp nummer één. De jongerencommissie van ACOD LRB verdiepte zich in het thema. Hoe gaat het met onze jongeren? Wat kan onze publieke gezondheidszorg doen? En welke maatregelen werden al genomen?

Een recent onderzoek van de KU Leuven zegt dat een op vijf jongeren matige tot ernstige psychische klachten ervaart. Verrassend genoeg heeft de coronapandemie hierop geen invloed gehad. Daarmee liggen de cijfers in lijn met die van andere landen. De pandemie heeft ervoor gezorgd dat de klachten niet gestegen zijn, maar wel zichtbaarder en dus bespreekbaarder werden.

Ondanks de verrassende conclusies van het onderzoek, blijft het aantal jongeren met psychische klachten hoog. Een op drie voelt zich minderwaardig, een op vier eenzaam, een op drie dacht er zelfs aan zichzelf te verwonden, waarvan een kwart dit ook al effectief deed.

Bij de kwetsbare jongeren die opgroeien in moeilijke omstandigheden zijn de psychische klachten dubbel zo hoog. Dan moeten we ook zeker nog de jongeren vermelden die psychische klachten ervaren omdat ze zich opgesloten voelen in het verkeerde lichaam of als vrouw slachtoffer werden van geweld.

Wat kan publieke gezondheidszorg doen?

In een tijd waarin onze gezondheidszorg onder grote druk staat van onder andere besparingen en privatisering, blijven onze publieke zorginstellingen wel garant staan voor toegankelijke en betaalbare zorg voor iedereen. Dit blijft een belangrijk aspect omdat dit ook voor kwetsbare jongeren garantie biedt op de juiste hulp voor een betaalbare prijs. Zo zorgt het AZ Sint-Jan in Brugge ervoor dat de dienst klinische psychologie zo laagdrempelig en toegankelijk mogelijk is. Alle psychologen zijn er bijvoorbeeld geconventioneerd, waardoor de patiënt niet gebukt gaat onder torenhoge consultatietarieven.

Maar het gaat verder dan dat. De ziekenhuiscontext biedt de kans voor interdisciplinaire samenwerking, waardoor slachtoffers van schokkende ongevallen of patiënten die een zware ingreep moeten ondergaan ook op mentaal vlak bijgestaan kunnen worden.

Het feit dat de publieke gezondheidszorg zo laagdrempelig en betaalbaar blijft, zorgt ervoor dat jongeren er gemakkelijk terecht kunnen. Maar ook een goede, toegankelijke en betaalbare eerstelijnszorg blijft uiteraard van essentieel belang.

Maatregelen

De voorbije jaren werden op zowel federaal als lokaal vlak heel wat maatregelen genomen om psychische problemen bij jongeren aan te pakken.

Vorig jaar lanceerde ontslagnemend minister van Volksgezondheid Frank Vandenbroucke heel wat maatregelen om psychologische zorg dichterbij kinderen en jongeren te brengen. Eerst en vooral wil hij de eerstelijnszorg verstevigen door de samenwerking tussen huisartsen en psychologen te bevorderen. Daarnaast wordt een bezoek aan de psycholoog voor jongeren onder de 23 jaar volledig gratis.

Ook op lokaal niveau kwamen er heel wat maatregelen, onder meer in Leuven. In 2019 startte schepen van Zorg en Welzijn Bieke Verlinden een lokale campagne 'Samen Veerkrachtig'. Door laagdrempelige activiteiten zoals lezingen, workshops en filmavonden gratis aan te bieden, wil men ze de Leuvenaars veerkrachtiger maken. Daarnaast kan je er ook je verhaal doen of leren hoe je beter naar mensen met een psychische kwetsbaarheid kan luisteren.

Ten slotte zijn er ook nog de OverKophuizen die in geheel Vlaanderen opduiken. In september 2024 werd er bijvoorbeeld nog een nieuw OverKophuis geopend in Diksmuide. Kinderen en jongeren tussen 12 en 25 jaar kunnen er op woensdagnamiddag langskomen om elkaar te ontmoeten. Ze kunnen er ook terecht voor een luisterend oor. Er is ook steeds een jeugdopbouwwerker aanwezig als vertrouwenspersoon. Die zoekt actief naar jongeren in een maatschappelijk kwetsbare situatie en gaat met hen aan de slag.

Laagdrempelig en betaalbaar

De afgelopen jaren werd het thema van mentaal welzijn bij jongeren bespreekbaar gemaakt. Met zowel maatregelen op lokaal als federaal niveau wordt geprobeerd jongeren met psychische problemen en kwetsbare jongeren goed op te volgen en te helpen. Het aanbod is groot, er zijn snelle oplossingen beschikbaar, maar er ontbreekt een structurele aanpak van de oorzaken van deze problemen.

Toch blijft de rol van onze publieke zorgsector van cruciaal belang om jongeren op een laagdrempelige en betaalbare manier de juiste zorg te kunnen geven, onafgezien van hun geslacht, genderidentiteit of sociale situatie.

Stan Geernaert